Čís. 4527.

Odmítnutí opravného prostředku podle čl. 4 odst. 3 nař. čís. 17/1926 jest věcí soudcovského rozhodování. Není platného předpisu, podle kterého by byl nejvyšší soud jako soud zrušovací vázán opačným názorem soudní správy, a není orgánu, který by mohl tento rozpor rozhodnouti způsobem závazným pro zrušovací soud. Nejvyšší soud nemůže onen odmítnutý opravný prostředek vyříditi znovu ani, bylo-li jeho rozhodnutí ministerstvem spravedlnosti zrušeno a uloženo mu, by o něm rozhodl nehledě k oné jazykové závadě.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1932, Zm I 639/29-12.)

Do rozhodnutí nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího ze dne 11. června 1930, Zm I 639/29-4, uveřejněného ve sb. n. s. tr. pod čís. 3893, podal obžalovaný stížnost, které však presidium nejvyššího soudu nevyhovělo z těchto důvodů: Stížnost, podaná u ministerstva spravedlnosti v Praze, směřuje proti usnesení nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího ze dne 11. června 1930, č. j. Zm I 639/29-4, jímž bylo vysloveno, že nejvyšší soud jako soud zrušovací trvá na tom, že zmateční stížnost a odvolání obžalovaného byly vyřízeny odmítnutím dne 20. prosince 1929, č. j. Zm I 639/29-1 a že nemohou býti vyřízeny znovu. Ministerstvo spravedlnosti postoupilo stížnost presidiu nejvyššího soudu podle § 96 odst. 2 jaz. nař. Podle obsahu stížnosti a jejího konečného návrhu, aby bylo nejvyššímu soudu znovu přikázáno, by vyřídil zmateční stížnost a odvolání in merito, jde buď o jazykovou stížnost podle § 96 jaz. nař., nebo o stížnost dohlédací podle § 78 org. zák. ze dne 27. listopadu 1896, čís. 217 ř. zák.; nelze jí vyhověti. Jazykový spor byl ukončen rozhodnutím ministerstva spravedlnosti ze dne 19. února 1930, čís. 6464/30, jímž bylo stěžovateli přiznáno menšinové právo jazykové podle § 2 jaz. zák., a rozhodnutím téhož ministerstva čís. 10.154/30, jímž bylo odmítací usnesení nejvyššího soudu zrušeno a vysloveno, že nejvyšší soud jest povinen, zmateční stížnost a odvolání přijmouti a nehledě k uplatněnému důvodu odmítnutí o nich po zákonu rozhodnouti. Rozhodující senát nejvyššího soudu vydal pak shora zmíněné usnesení ze dne 11. června 1930, č. j. Zm I 639/29-4, v němž vyslovil, že nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhoduje o zmatečních stížnostech a v případě § 296 tr. ř. také o odvolání v stolici poslední s platností konečnou, ať opravné prostředky zamítne z důvodů meritorních, nebo odmítne z důvodů formálních, na př., že se podle čl. 4. odst. 3. nař. čís. 17/26 nehodí, aby o nich bylo po zákonu zahájeno jednání, ježto i v tom případě jde o výkon pravomoci soudcovské, to jest o akt judikatury. Presidium nejvyššího soudu nemá ani možnosti, aby nejvyšší soud, t. j. příslušný rozhodující senát, přesvědčilo o jiném názoru, ani moc, aby jej donutilo k opětnému rozhodování o věci pro něj již rozhodnuté (§§ 96, 98 úst. list.). Nemohlo proto býti presidiem nejvyššího soudu učiněno žádné další opatření (čl. 96, odst. 3 jaz. nař.), a bylo tudíž stížnost zamítnouti.

Do tohoto rozhodnutí stěžoval si obžalovaný k ministerstvu spravedlnosti, jež výnosem čís. 33.125/30 stížnosti vyhovělo a změnilo napadené usnesení presidia nejvyššího soudu v ten rozum, že zrušilo usnesení nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího ze dne 11. června 1930, č. j. Zm I 639/29-4 (sb. n. s. čís. 3893) a uložilo nejvyššímu soudu, by o zmateční stížnosti a odvolání obžalovaného rozhodl nehledě k uplatněnému důvodu odmítnutí pro jazykovou úpravu podání. Odůvodnění: Nejvyšší soud jako zrušovací odmítl usnesením ze dne 20. prosince 1929, č. j. Zm I 639/29-1 zmateční stížnost a odvolání stěžovatele do odsuzujícího rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 4. dubna 1929, č. j. Tk 2634/27-73 jen s odůvodněním, že německé podání stěžovatele, který nemá jako cizinec podle § 2 jaz. zák. menšinového práva jazykového, se nehodí, aby o něm bylo po zákonu zahájeno jednání (čl. 4., odst. 3 jaz. nař.). Proti tomuto usnesení podal stěžovatel včas stížnost podle § 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař., čímž vznikl spor o užití jazyka. Podle § 7 jaz. zák. přikázáno jest dohlédacím úřadům státní správy, aby o takových sporech pravoplatně rozhodly. Tím odňato jest rozhodování o jazykových otázkách i ve věcech, které se projednávají u soudů, ústavním zákonem soudům a proto, jakmile do usnesení soudu, třeba to jest nejvyšší soud, byla podána jazyková stížnost a vzešel spor jen o užití jazyka, nemůže nabýti a nenabývá usnesení právní moci, dokud příslušný dohlédací úřad pravoplatně o stížnosti nerozhodne. Ministerstvo spravedlnosti již výnosem ze dne 19. února 1930, čís. 6464 v jazykovém sporu shora uvedeném přiznalo stěžovateli, třebas je cizincem, právo zaručené příslušníkům menšinového jazyka podle § 2 jaz. zák. a uložilo zároveň presidiu nejvyššího soudu, aby o německé stížnosti stěžovatelově do usnesení nejvyššího soudu meritorně rozhodlo. Rozhodnutí pak zamítající stížnost změnilo výnosem ze dne 13. března 1930, čís. 10.154 v ten smysl, že se usnesení nejvyššího soudu ze dne 20. prosince 1929, č. j. Zm I 639/29-1 zrušuje a že nejvyšší soud je povinen zmateční stížnost a odvolání obžalovaného přijmouti a nehledě k uplatněnému důvodu odmítnutí o nich po zákonu rozhodnouti. Přes to usnesl se nejvyšší soud jako soud zrušovací dne 11. června 1930 pod č. j. Zm I 639/29-4, že trvá na tom, že zmateční stížnost a odvolání obžalovaného byly vyřízeny odmítnutím dne 20. prosince 1929, č. j. Zm I 639/29-1 a že nemohou býti vyřízeny znovu. Stížnosti podané do tohoto usnesení nevyhovělo presidium nejvyššího soudu rozhodnutím v odpor vzatým ze dne 11. července 1930, č. j. Pres. 765/30, uvádějíc, že jde buď o jazykovou stížnost podle § 96 jaz. nař., nebo o stížnost dohlédací podle § 78 zák. o soud. org., ale že jí nelze vyhověti. Jazykový spor, že byl ukončen rozhodnutím ministerstva spravedlnosti ze dne 19. února 1930, čís. 6464, a ze dne 13. března 1930, čís. 10.154, rozhodující senát v usnesení v odpor vzatém vyslovil, že jako nejvyšší soud a zrušovací rozhoduje o zmatečních stížnostech a odvolání v poslední stolici s konečnou platností, ať opravné prostředky zamítne z důvodů meritorních, či odmítne z důvodů formálních, na př. i podle čl. 4, odst. 3 jaz. nař., ano i v tomto případě jde o výkon soudcovské pravomoci, t. j. o akt judikatury. Presidium nemá prý ani možnosti, aby přesvědčilo rozhodující senát o jiném názoru, ani moci, aby jej donutilo k opětnému rozhodování o věci proň již rozhodnuté (§§ 96, 98 úst. list.). Základní omyl

v usnesení nejvyššího jako zrušovacího soudu a v rozhodnutí jeho presidia jest v tom, že považuje i rozhodování o jazykové otázce podání, po případě odmítnutí podání učiněného podle jeho náhledu v nepřípustném jazyku za výkon soudcovské pravomoci, t. j. akt judikatury. Přehlížejí tu, nebo nesprávně vykládají ustanovení § 7 jaz. zák. každému jinak zcela jasné. Uvedlať již důvodová zpráva k vládní osnově, že chyba soustavy rakouského jazykového práva spočívala v tom, že dohlédací orgány soudní správy odpíraly v případech, kde šlo o jazykové spory u soudů, užíti dohlédacího práva, tvrdíce, že jde tu o neodvislé rozhodování soudcovské, ačkoliv slušelo spíše míti za to, že otázka užívání jazyků při soudech jest otázkou justiční správy a nikoliv otázkou jurisdikce. Zpráva ústavního výboru (tisk čís. 2442) pak praví k § 7: ».... jest účelem tohoto článku osnovy, aby na příště, a sice nejen ve správě soudní, nýbrž i ve všech jiných oborech správy otázka jazyková oddělena byla od vlastního předmětu soudního, nebo administrativního projednávání a vyřízena samostatně instancemi dohlédacími. Bude to zajisté ku prospěchu nejen správy veřejné, nýbrž i obecenstva a zamezí to případy odpírání práva, jež se tak často z nicotných příčin jazykových vyskytovalo«. Ještě ve svých rozhodnutích ze dne 14. února 1922, R I 186/22 a ze dne 7. března 1922, R I 220/22 zastával nejvyšší soud názor, že jazyková otázka jest podle zákonných předpisů vůbec jen předmětem dohlédací stížnosti a rekurs neprávem podaný rekursní instancí jest postoupiti dohlédacímu orgánu příslušnému k vyřízení otázek správních. Na tom nezměnilo nic jazykové nařízení. Rozhodnutím ze dne 19. února 1930 čís. 6464 a ze dne 13. března 1930 čís. 10154 přiznalo sice ministerstvo spravedlnosti jazykové právo podle § 2 jaz. zák., jednak uložilo nejvyššímu soudu, zrušivši jeho usnesení ze dne 20. prosince 1929, č. j. Zm I 639/29-1, aby rozhodl po zákonu nehledě k uplatněnému důvodu odmítnutí pro domnělou jazykovou závadu. Tím však nebyl ještě skončen jazykový spor, neboť nejvyšší jako zrušovací soud vyslovil ve svém usnesení ze dne 11. června 1930, č. j. Zm I 639/29-4 jen, že trvá na svém usnesení ze dne 20. prosince 1929, kterým prý vyřídil zmateční stížnost a odvolání stěžovatele a nepodrobil je novému rozhodnutí bez ohledu na onen důvod. Jakkoli jinak jest správné, že rozhoduje jako poslední stolice s konečnou platností, nesprávné jest a příčí se ustanovení § 7 jaz. zák. jeho odůvodnění, že i při rozhodování o jazykových otázkách (na př. podle čl. 4 jaz. nař.) jde o výkon soudcovské pravomoci, t. j. o akt judikatury. Osobuje si tím nejvyšší jako zrušovací soud právo rozhodovati s konečnou platností i o jazykových otázkách, čímž překročil obor své působnosti. Trvá proto spor o užití jazyka dále, když nejvyšší jako zrušovací soud trvá na odmítnutí opravného prostředku jen z jazykového důvodu. Ale tím odpírá zároveň konati spravedlnost, což zameziti mělo právě podle zprávy ústavního výboru ustanovení § 7 jaz. zák. Nesprávně dovolává se presidium nejvyššího soudu ustanovení §§ 96 a 98 úst. list. Jest sice podle § 96 úst. list. soudnictví odděleno ve všech stolicích od státní správy, ale § 7 jaz. zák. — ústavního to zákona, který jest součástí ústavní listiny (§ 129 úst. list.) přikázal právě rozhodování sporů o užití jazyka dohlédacím orgánům jako věc státní správy a vyloučil je z působnosti soudů, ze soudnictví. Rozhodlo-li pak ministerstvo

spravedlnosti jako příslušný orgán dohlédací, že se zrušuje usnesení v odpor vzaté a že jest nejvyšší soud povinen přijmouti zmateční stížnost a odvolání sepsané německým jazykem a je vyříditi nehledě k domnělé jazykové závadě, jest jeho rozhodnutí pravoplatné a závazné pro podřízený soud, třebas jest to i nejvyšší soud, jak plyne z ústavní listiny a jazykového zákona. Proti usnesení odmítajícímu opravný prostředek jen z jazykových důvodů byla podána včas stížnost. Nenabylo a nemohlo tedy ani nabýti usnesení to právní moci a byvši zrušeno příslušným dohlédacím orgánem státní správy pozbylo všech účinků. Nemělo a nemá jich ani naproti obžalovanému ani proti soukromému účastníku. O zmateční stížnosti a odvolání nebylo dosud věcně po zákonu rozhodnuto v mezích příslušnosti nejvyššího jako zrušovacího soudu ani nebylo odmítnuto z jiných formálních důvodů, o kterých mu přísluší rozhodovati, kromě z formálních důvodů jazykového práva. Dokud však není takto vyřízena zmateční stížnost a odvolání, nenabyl rozsudek ze dne 4. dubna 1929 č. j. Tk 2634/27-73 právní moci a nesmí býti vykonán. Odpírá-li však nejvyšší soud konati právo, jest i stížnost podle §§ 78 a 97 zák. o soud. org. plně odůvodněna. Nevyhovělo-li presidium nejvyššího soudu, nesprávně se dovolávajíc ustanovení §§ 96 a 98 úst. list., oprávněné stížnosti, bylo nutno jeho rozhodnutí změniti a rozhodnouti podle § 7 jaz. zák., čl. 96 jaz. nař. a §§ 78 a 97 zák. o soud. org.

Presidium nejvyššího soudu předalo věc senátu nejvyššího soudu k dalšímu opatření. Senát nejvyššího soudu se usnesl, že trvá na tom, že opravné prostředky obžalovaného byly vyřízeny odmítnutím, a že je nelze vyříditi znovu.

Odůvodnění:

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyslovil a zevrubně odůvodnil ve zrušeném usnesení, že pokládá odmítnutí opravných prostředků za věc soudcovského rozhodování. Není platného předpisu, podle něhož by byl nejvyšší soud jako soud zrušovací vázán opačným názorem soudní správy, a není orgánu, který by mohl tento rozpor rozhodnouti způsobem závazným pro nejvyšší jako zrušovací soud. Odvolávaje se na předpisy §§ 96, 98 ústavní listiny trvá tedy nejvyšší soud jako soud zrušovací na tom, že mu podle zákona nelze znova zabývati se věcí již vyřízenou. K tomu jest připomenouti toto: 1. Ve svém usnesení z 11. června 1930 č. j. Zm I 639/29-4 vyslovil nejvyšší soud jako soud zrušovací, že rozhoduje o zmatečních stížnostech a v případě § 296 tr. ř. i o odvolání v stolici poslední s platností konečnou, ať opravné prostředky zamítne z důvodů meritorních či odmítne z důvodů formálních, na př. že se podle čl. 4 odst. 3 nař. čís. 17/26 nehodějí, by o nich bylo po zákonu zahájeno jednání, a že i v tom případě jde o výkon soudcovské pravomoci, t. j. o akt judikatury, a dále, že nejde tu o spor o užití jazyka ve smyslu § 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař., který vzejde teprve podáním jazykové stížnosti, a posléze, že případná náprava podle čl. 96 odst. 3 jaz. nař. již podle povahy věci není možná. 2. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. února 1931 čís. 15449/30, zamítnuvším stížnost žalující strany o náhradu škody, vyslovil toto: »Výrok, obsažený v rozsudku nejvyš-

šího soudu, že se dovolací odpověď odmítá, jest judikátním výrokem, jímž nejvyšší soud u výkonu své moci soudcovské ve smyslu civilního soudního řádu o odpovědi té rozhodl, uznav ji proto, že po stránce jazykové nevyhovuje zákonným předpisům, za nezpůsobilou, by k ní bylo věcně přihlíženo. Rozhodnutí to jest tedy aktem judikatury soudní a vyřídilo odpověď tu s hlediska civilního řádu soudního, odmítnuvši ji jako nezpůsobilou býti předmětem věcných úvah nejvyššího soudu. Proto nemohl nejvyšší správní soud shledati důvodným stanovisko stížnosti, že o odvolací odpovědi bylo rozhodnuto jen s hlediska správního, nikoli však s hlediska civilního řádu soudního.« 3. Ministerstvo spravedlnosti ve svém rozhodnutí ze dne 6. dubna 1932, čís. 4621/32, z části zamítnuvším jazykovou stížnost, praví toto: »..... nelze zjednati nápravu zrušením cit. usnesení. Výrok nejvyššího soudu je soudním judikátem. Soud musí zkoumati podání nejprve po stránce formální, najmě, bylo-li podáno včas a je-li formálně bezvadné. Dojde-li k názoru, že věcnému projednání jeho brání nějaká formální vada, odmítne podání, t. j. nehledí k němu věcně. I tato činnost je výkonem moci soudcovské a výrok o odmítnutí dovolání je aktem judikatury ..... Výrok o odmítnutí je a zůstává judikátním výrokem soudním, jehož důvodem je pro stranu nepříznivé rozřešení prejudiciální otázky jejího jazykového práva. V tomto stadiu nejde ještě o řešení jazykového sporu, který v této době ještě vůbec nevznikl. Předmětem rozhodování soudního je tu právě jen otázka, má-li podání strany býti vyřízeno v meritu či má-li býti odmítnuto .... Příslušné orgány správní nemohou však přímo zrušiti nebo změniti soudní (judikátní) výrok, který s prejudicielního řešení oné otázky jazykové vyvodil určité důsledky procesní. Toto stanovisko zaujal nejvyšší správní soud v nálezu ze dne 17. února 1931, č. j. 15449/30 (Boh. A 9075) — viz shora 2. — a stejně také senát pro řešní kompetenčních konfliktů v Praze v nálezech ze 7. prosince 1931, č. j. 929/31 a 966/31. Přihlížejíc k zásadám těchto rozhodnutí a používajíc je na daný případ nemohlo ministerstvo spravedlnosti nařídíti nejvyššímu soudu, by odmítnuté podání meritorně vyřídil.« Z toho, co tu uvedeno, plyne, že zásadní stanovisko nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího, nejvyššího správního soudu, senátu pro rozhodování kompetenčních konfliktů a ministerstva spravedlnosti jest úplně stejné.

Čís. 4528.

Podle § 134 tr. ř. jest dáti vyšetřiti duševní stav pachatele vraždy, který se sám v zápětí na to pokusil vážně o sebevraždu.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1932, Zm I 844/32.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Mostě ze dne 19. září 1932, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135 čís. 4 tr. zák. a přestupkem podle § 36 zbroj. pat., zrušil napadený výrok porotců a rozsudek na něm spočívající jako zmatečné a věc odkázal do příštího zasedání porotního soudu při krajském soudě v Mostě k novému přelíčení a rozhodnutí.